

Ötvenéves a Szovjetunió — fényképeken

A MEDOSZ Csongrád megyei Bizottsága és a Magyar-Szovjet Baráti Társaság Csongrád megyei Elnöksége „Ötvenéves a Szovjetunió” címmel fotókiállítás rendez, amely a Szovjetunió fejlődését mutatja be. A kiállítást augusztus 4-én, pénteken délután 5 órakor nyitják meg Szegeden, a megyei tanács székházában, ahol augusztus 12-ig tekinthetik meg az érdeklődők a felvételeket. Augusztus 15. és 20-a között a **csongrádi Kossuth Múvelődési Házban**, augusztus 22. és 29-e között a **sentesi Móríc Zsigmond Múvelődési Házban**, szeptember 1. és 13-a között a **makói József Attila Múzeumban**, október 10. és 24-e között pedig a **hódmezővásárhelyi Petőfi Múvelődési Házban** mutatják be a kiállítási anyagát.

Elutazott a szabadkai népfrentküldöttség

Tovább gazdagodik a testvérvárosi együttműködés

A Jugoszláv Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége Szabadka községi bizottságának 6 tagú küldöttsége tegnap, szegedi tartózkodása harmadik napján, tovább ismerkedett a város és a megye életével, a Hazafias Népfrent tevékenységével. Délután a Hazafias Népfrent Csongrád megyei titkárságán a szövetség szabadkai képviselői a népfrent megyei, szegedi aktivistáival találkoztak. **Katona Sándor**, a Hazafias Népfrent Csongrád megyei bizottságának titkára, országgyűlési képviselő a népfrent Csongrád megyében végzett

munkájáról nyújtott tájékoztatást. A déli órákban a vendégek — **Hofgessang Péternek**, a népfrent városi bizottsága titkárnak és **Arvai Józsefnek**, a Szeged m.j. városi tanács vb elnökhelyettesének, a népfrent városi elnöksége tagjának kíséretében — látogatást tettek az **MSZMP Szeged városi bizottságán**. A vendégeket **Perjési László**, a városi pártbizottság első titkára fogadta, s szívélyes, baráti hangulatú beszélgetést folytattak.

Délután a szabadkai népfrentküldöttség tagjai ellá-

togattak az **újszegedi gyermekvédő intézetbe** és a **Vidámparkba**. Este a szabadkai megtekintették a **Hunyadi László** előadását, majd visszautaztak Szabadkára. A vendégeket a röszkei határállomáson **Deák Béla**, a Szeged városi pártbizottság osztályvezetője, **Hofgessang Péter** és **Arvai József** búcsúztatta.

A **JDNSZSZ Szabadka községi bizottságának küldöttsége** — amely a Hazafias Népfrent Szeged városi bizottsága elnökségének meghívására tartózkodott Szegeden — elsősorban a **szegedi városi politika, városfejlesztés** témájáról, az ezeket segítő konkrét népfrent tevékenységről cserélt gondolatokat. Ennek során **Bárkányi Pál**, a JDNSZSZ Szabadka községi bizottságának elnöke, a küldöttség vezetője nagy elismeréssel szölt Szeged erőteljes fejlődéséről, az urbanizáció eredményeiről, és a nagyszerű távlatokról. A delegáció külön kiemelte a **családi események** korszerű megrendezését Szegeden, s ehhez az egyre gyarapodó feltételeket, amelyeknek egyik jelzője a városi tanácsházán a nemrégiben életrehívott szép, központi házasságkötőterem.

A **JDNSZSZ szabadkai és a Hazafias Népfrent szegedi városi bizottsága elnökségének képviselői megállapodtak** abban, hogy a kölcsönös tapasztalatcserét a várospolitika, a városfejlesztés kérdéseiről **tovább folytatják**. A népfrent szabadkai, illetve szegedi társadalmi szakbizottságai idén és jövőre behatóan **megtárgyalják** a városfejlesztés, a várospolitika egy-egy témáját, s benne a népfrentmunka szerepét. A népfrent szabadkai és szegedi bizottságának képviselői — természetesen a társadalmi szakbizottságok folyamatos tapasztalatcseréjén túl — **évenként kétszer találkoznak**. A szabadkaiak mostani látogatását a Hazafias Népfrent Szeged városi bizottsága elnökségének delegációja idén **összel vizsgálja**.

KÖLCSÖNÖS BIZALOMMAL

A ki rendszeresen forgolódni szokott munkások körében és ott szóba hozta, hogy a gyár az övéké, olykor tapasztalhatta: némelyek ha nem is tettek éles ellenvetést, elnéző mosollyal reagáltak. Még ha tudták is, hogy általában és lényegében igaz a megállapítás, akkor sem mulasztották el hozzátenni egy lakonikus „no, no” megjegyzést, amiből azt lehetett érteni: azért van itt még egy és más tennivaló.

Ma már eléggé ismertek ennek okai. A csupán öntudatra apellálás, a keresetek nivellálása, az anyagi ösztönzők bizonyos mellőzése, a különféle konstruktív javaslatok helyenkénti lebecsülése, a kereslettől néha elrugaszkodott termelés, a szociális kérdések elhanyagolása egyik-másik üzemben csakugyan táplálhattott olyan érzéseket, hogy a szó és a valóság csak gólyásan fedti egymást. Ezért keltett olyan széleskörű, élénk érdeklődést a párt által kezdeményezett és elhatározott új gazdasági mechanizmus, amelynek egyik alapvető jellegzetessége: „a döntés jogát a vállalatokhoz engedi át, ahol az adott kérdésben a legalaposabb a tájékozottság”.

Ahogy közledeünk 1968. január 1-hez, úgy értik meg egyre jobban és jobban az emberek, hogy itt tulajdonképpen nagyobb sebességváltásról van szó, annak a tudományos felmérésnek az alapján, hogy az eddiginél gyorsabb, határozottabb ütemben is mehetünk céljaink felé. Vajon mi történt eddig, ha az „ezerszemű ellenőrök”, a munkások valamilyen melléfogást észleltek, és erre pártgyűlésen vagy termelési értekezleten figyelmetztették a vezetőséget? Ahol elég bölcs és okos emberek álltak az élen, ott gondosan feljegyezték és az adott lehetőségeken belül gyümölcsöztették is ezeket az észrevételeket. De ott sem dől össze a világ, ahol egyetlen hasznos javaslatot sem vettek figyelembe, legfeljebb „fejmosást” kapott az igazgatóság olyan címen, hogy elszakadt a tömegektől. A lényeg azonban mégis az volt, hogy a gyár teljesítette-e a központi, utasításszerű sok-sok termelési mutató előírásait.

Csoda-e, ha ilyen körülmények között inkább csak a képzett, öntudatos munkások vallották szilárdan, hogy igenis övék a gyár? Csoda-e, ha a kőművesek, a fonókék körében nem tudott mindig és mindenütt erős gyökereket eresztetni a szocialista tulajdonosi szemlélet, a felelősségvállalás, amely pedig óriási lendületet adhatott volna a gazdaságosabb termelésnek? Persze, hogy igyekeztek legtöbb helyen kibontakoztatni az üzemi demokráciát, hiszen a pártszervezetek ennek első számú szószólói voltak. Időnként utólag és nagy vonalakban tájékoztatták a kollektívát az elért sikerekről, még a problémákat is felvetették, amelyeket együttes erőmegfeszítéssel kell megoldani, de ebből az információból csak kevesen tudták ki-szilabizálni, hogy mi is az a konkrét tennivalójuk, illetve milyen összefüggésben van az egyes lakatos munkája például a gyár export vagy import gondjaival.

Legelőször a párt vette észre, hogy a dolgozók összefogása sokkal többre képes, ezért változtatni kell a helyzeten. Az új gazdasági mechanizmusban — mint a IX. pártkongresszus rámutatott — „a **ntések** végrehajtásáért felelős vezetők és a kollektíva egymásra utaltsága növekszik, s ez is kedvező feltételeket teremt az üzemi demokrácia kibontakoztatásához. Az új helyzet nagymértékben növeli a helyi párt- és szakszervezeti szervek szerepét.” Igen. Már az eddigi gyakorlat során is több helyen rájöttek arra, hogy a döntéseknek nem hogy ártana, hanem ellenkezőleg, hasznára válik, ha az igazgatóság előzőleg leül tanácskoznivaló legalább a párttagsággal, vagy a törzsgárdával. Előfordulhat olyan sürgős eset is, hogy népelesebb gyűlés összehívására nincs mód, azonban ilyenkor sem nélkülözhető a pártvezetés meg-hallgatása. Aki erre csak leigint, mondván, hogy a párttitkár ügysem adhat valamirevaló tanácsot a mérnöknek, hibásan gondolkodik. Ma már a pártszervezet vezetői is jelentős szakismeretekkel rendelkeznek, másrészt — ha jól betöltik hivatásukat — soha nem csupán a maguk véleményét mondják el, hanem az egész párttagság többnyire helyes állásponjtját képviselik.

Sajnos, némelyik szegedi üzemben még mostanában is „fáznak” attól, hogy fontos kérdésekben szót értsenek a munkásokkal, mert azok esetleg kellemetlen dolgokat is mondogatnak. Pedig szükségtelen mélyrehatóbb vizsgálat annak megértéséhez, hogy az előzetes alapos tájékoztatással csak nyerhet az üzem vezetősége, mert a feladatok végrehajtása során így maga mögött tudhatja a kollektíva egységes támogatását. Ez nemhogy csorbítaná, hanem inkább erősíti az egyszemélyi felelős vezetést elvét. Csak az óhítt, minden új kezdeményezéstől vizsgáló, kényelemhez szokott vezetők nagytíjtják fel és tüntetik fel valamiféle veszélynek az esetleges kritikai észrevételeket, ahelyett, hogy mindent elkövetnének dolgozóik aktivizálásáért.

Ami igazság, azt érdemes figyelmesen meghallgatni és tudomásul venni, még ha annál kínosabb tényeket tartalmaz is. Egy szegedi igazgató mesélt: a munkásai túrheterellennek minősítették, hogy csak minden második embernek jut a gyárban öltözőszekrény. Jogosan panaszkodtak? Feltétlenül. Még akkor is igazuk volt, ha az üzem gazdasági, esetleg elhelyezési nehézségekkel birkózik. Félév múlva valamennyi vállalatnál a nyereség lesz a legfőbb mutató, s ez csak a kollektíva munkakedvének doppingolásával, szociális igényének kielégítésével, tulajdonosi meggyőződésének táplálásával érhető el. De mi várható majd ott, ahol szem elől tévesztik az értéket előállító, a nyereséget létrehozó embert? Ott alighanem garmadába gyűlnek a bajok és esetleg a csőd lehetősége is jelentkezik.

A munkások bizalma minden nehézséget legyőző óriási energia. Ez valamennyi vállalatnál megszerezhető, de elsődleges feltétele a kölcsönösség, vagyis ha a vezetőség is messzemenően bízik bennük és őszinte, igazságos irántuk. Úgy nem megy a dolog, hogy csak az esztergályostól követelnek feyelmet és felelősségvállalást, miközben a szakszervezeti bizottság arra sem képes, hogy a kedvezményes üdültetésben részesülők névsorát nyilvánosságra hozza. Az ilyesmi éppúgy lazíthatja a munkamorált, mint az, hogy a nagyszorgalmú, hozzáértő munkások is alig keresnek többet, az ügyetlenkedőknél és a naplopóknál.

Még van öt hónap az új gazdasági mechanizmus napr szerinti elindításáig. Addig érdemes valamennyi vállalatnál alaposan meghányi-vetni ezeket a kérdéseket. Nem túlzás, nem fikció: az üzemi demokrácia kiteljesítése mindenütt létkérdéssé válik, hiszen a dolgozók egyakarató cselekvését a termelésben nem pótolhatják az élettől elvonatkoztatott utasítások.

F. NAGY ISTVÁN

Hogyan lehet megelőzni a bajt?

Beszélgetés a fiatalok ügyészeivel

Az alkoholizmus, a zilált családi élet, a munka helytelen értelmezése, rég elavult nevelési módszerek, a szülői ellenőrzés elmulasztása sok fiatalot buktatott már el a serdülőkor határán. Ezekről tanúskodnak a fiataloknál bűncselekményei, amelyek mögött az előbbi okok valamelyikét minden esetben meg lehet találni. Merre tart Szegeden és a szegedi járásban a fiatalok bűnözési statisztikája? — kérdeztük **dr. Tóth Pétertől**, a fiatalok ügyésztől.

Az esetek számát tekintve — mondotta — az utolsó két-három évben ez a statisztika emelkedett, míg az utóbbi időben hirtelen fordulatot vett és egyre csökkenő tendenciát mutat. Ebben a félévben úgynevezett nagyobb ügyek, kirívó esetek nem is fordultak elő sem Szegeden, sem a szegedi járás községeiben. Nagy kártételű, élet- és testi épség elleni bűncselekmények nem fordultak elő fiatalok részvételével. Amit a bűnüldöző szervek felderítettek, azok többnyire kisebb súlyú vagyon elleni bűncselekmények, betörések vagy közös munkahelyen és közös lakásban elkövetett lopások.

● **Mivel magyarázható a statisztika kedvező alakulása?**

— Elsősorban azzal, hogy a fiatalokkal való foglalkozás egyre inkább társadalmi ügyvé válik. Ennek megfelelően több olyan kormányrendelet jelent meg, amelyek elősegítették a társadalom közbelépését a fiatalok bűnözésének megelőzésére. Az államigazgatási szervek, a KISZ, az iskolák, a tanácsok művelődésügyi és igazgatási osztályai, a szakszervezet, a nőtanács, valamint az ifjúságvédelmi albizottságok Szegeden és a szegedi járásban is hathatós intézkedéseket tettek. A helyes bírói döntések is elérték céljukat. Mindezek együttes hatásának tulajdonítható, hogy csökkenő tendenciát mutat az első büntetésekhez viszonyítva a visszaeső fiatalok bűnözők száma, ami százalékban kifejezve nem is számottevő.

● **Összefüggnek-e a fiatalok bűncselekményei ifjúság elleni bűntettekkel?**

— Sajnos igen. Gyakran a szülői nemtörődömség, a szülői „közreműködés” okozza a fiatalok erkölcsi romlását, s válik erkölcsi fejlődése gátjává. Előfordult, hogy a fiatalok lopott, bár nem nagy értéket képviselő tárgyakat, és hazavitték azokat. Ezt látta a szülő, tudott a holmi eredetéről is, mégsem lépett közbe, sőt később részt vett az ügy elírésében. A fiú apja üzemi dolgozó, az anyja háztartásbeli. Igaz, több gyermek

van otthon, az anya azonban mégis ráért volna többet törődni gyermekével. Nem is kell mondanunk, hogy ez esetben a fiatalok mellett a szülőket is felelősségre vont a bíróság.

● **Mi az oka, hogy gondnal nevelt fiatalok is megbólnak?**

— Ez a probléma meglehetősen összetett. Többnyire az ilyen fiatalokban is élő hamis romantikában kereszhetjük az okot, miszerint a rendkívüliség nyújt élményt, s az otthoni környezet kevésbé. Gyűjtőnéven az ilyen fiatalokat nevezzük „csöve-zőknél”, ami azt jelenti, hogy kis csoportba verődve minden bejelentés nélkül eltűnnek otthonról. Fiúk, lányok együttesen, napokra, hetekre elcsavarognak, s valahol alszanak is. Rendszerint a városon kívül, szántóföldön, erdőben, pályaudvari vagonokban, hogy csak néhány „rendkívüliséget” soroljunk fel. A „csöve-zések” előbb-utóbb kisebb bűncselekményekre vezetnek, hogy a néhány fős csoportok bizottságok létfontartásukat. Kisebb lopásokat követnek el, s a lányok férfakkal ismerkednek, hogy pénzhez jussanak. A szülők persze rohannak a rendőrségre, s kerestetik elvesztettnek hitt gyermeküket. A szökésre nem találunk magyarázatot, holott ha önmagukba néznének, bizonyára megtalálnák nevelési módszereikben azt a részt, amelyen gyermekeik kibújtak hatáskörükből. Közrejárt-szik a külföld imádata is. Nemrég történt, hogy egy svéd rendszámú kocsiiban egy Szegedhez közeli dűlő-úton napokig „lakott” két fiatalok lány. Egyik középiskolás, akinek szülei különváltak élnek.

● **Milyen hatásúak a preventív intézkedések, a megelőzés módszerei?**

— Ma már ott tartunk, hogy a veszélyeztetett környezetet széleskörű aktivizálással felderítettük a tanácsok, s azon nyomban meghozták a szükséges intézkedést is. Amikor anyagi problémákról van szó, akkor a szülő pénzbeli segítséget kap, de a gyámhatóság elszámoltatja, hogy mit mire költött. Vannak családok, ahová pártfogókat neveznek ki, rendszerint pedagógusokat, akik a szülőket gyermekük nevelésében rávezetik a helyes módszerekre. Alkoholista szülők esetében viszont kicsinek bizonyul a társadalmi cselekvés hatása. Újabbban az ügyészség él azzal a lehetőséggel, hogy az ilyen szülőket elvonókúrára javasolja. A tanácsok egészségügyi osztályainak pedig intézkedniük kell, hogy az ilyen családokban mielőbb megerősödjenek az erkölcsi normák.

● **Mit csinál a bíróság, ha a pártfogó „megbukik” neveltjével?**

— Makacs esetek is előfordulnak. Amikor a bíróság különféle ítéletet hoz — próbára bocsátáskor, felfüggesztett szabadságvesztésnél, javító-nevelő munkára ítélesnél — megmakacsolja magát a fiatalok, s minden eszközzel gátolja pártfogója eredményes munkásságát. Ilyen esetekben a bíróság közbelép, s korábbi ítéletét megváltoztatja javító-nevelő intézeti nevelésre vagy szabadságvesztést szab ki. Van rá eset, hogy a bíróság által kiszabott magatartási szabályok betartását a rossz környezet gátolja. Ilyenkor a tanácsok gyámhatóságának joga van, egy jogszabály alapján a magatartási szabályok betartását gátoló feladatokra is kiszabni szankciót, hogy a szülő hogyan viselkedjen otthon. Adott esetben a gyámhatóság rendőrségi felügyelet alá helyeztetést is kezdeményezhet a szülőkkel szemben a fiatalok nevelése érdekében.

Lódi Ferenc

Itt az új leveskocka és a Delikát 8

Többéves hagyománya van már a Szegedi Paprika-feldolgozó Vállalatnál a levespor-gyártásnak. Míg 1961-ben csak 20 vagon gulyás-, zöldség- és húsvéves készült az üzemben, idén már 220 vagonot tölthetnek meg a népszerű termékekkel. Az idei év tehát különösen nagy fejlődést mutat, bő termést ígér az úgynevezett leveskonyhán. Az üzem vezetői, a kísérletező kedvű vegyészmérnökök azonban nemcsak a mennyiséget növelik, minőségileg is jobbat, s többféle adnak.

Legutóbb két új termékkel is gazdagodott a választék. A háziaszonyok örömeire néhány héttel ezelőtt megjelent az üzletekben a **Delikát 8** elnevezésű ételíz-sító, amely a Vegeta-árusok — egyeduralmát szüntette meg a szegedi piacon; lévén legalább olyan jó, mint az alkalmilag csomagból árult termék.

S ugyanez vonatkozik a másik, még újabb újdonságra is. Néhány napja Szegeden már kapható, sőt Pesten is a boltokba került, a **Rekord** nevet viselő, marhahúsból készült leveskocka. Az újdonság tetszetős csomagolásban mutatkozott be a közönségnek, de bizonyára ízben, színben is megnyeri majd az „ezerszemű me-**ős”, a fogyasztóközönség tetszését.**

Augusztusban egy vagonra való leveskockát készítenek és küldenek a hazai üzletekbe és a szegedi leveskonyhából. A kísérletek pedig tovább folynak, a közeljövőben újabb gyártmányok is napvilágot látnak majd.

